

Vinařstvím roku 2020 je SONBERK, uspěla i dvě vinařství ze Znojemska

Absolutním vítězem jedenáctého ročníku soutěže Vinařství roku se stalo Vinařství SONBERK u Popic na Břeclavsku. Zároveň zvítězilo i v kategorii střední vinařství. V kategorii malé vinařství uspělo vinařství Piálek & Jäger a v kategorii velké vinařství komisi nejvíce zaujalo vinařství LAHOFER. Obě jsou ze Znojemska.

Odborná komise navštívila všech devět finalistů letošní soutěže koncem ledna přímo v jejich provozech, kde dle nastavených kritérií zhodnotila komplexní činnost vinařství. Nešlo tedy jen o hodnocení produkce vína, ale o celkovou kvalitu vinařství. Všichni finalisté naplnili hlavní myšlenku soutěže, tedy aby dlouhodobě převyšovali běžnou praxi v oboru a posouvali ho stále kupředu.

Vinařství SONBERK získalo titul absolutního vítěze Vinařství roku už za rok 2013. O svých kvalitách přesvědčilo odbornou porotu i teď, a jako první tak získalo nejvyšší ocenění v této prestižní soutěži dvakrát. „Aby mohlo vinařství v této soutěži zvítězit, tak musí být něčím výjimečné a prospěšné pro celý obor. Vinařství SONBERK nám to dokázalo už v roce 2013, kdy bylo jednoznačně nejlepší. Pokračovalo ale dál v práci, protože to, co bylo dobré před osmi lety, by letos už na titul nestačilo. Vítězný SONBERK ale rostl dál, nikoli co do velikosti, ale hlavně co do kvality vína, jeho výroby, vinohradnictví i prezentace vinařství. A proto zcela zaslouženě získal titul i za rok 2020,“ sdělil Mojmir Baroň, vedoucí Ústavu Vinohradnictví a vinařství na Zahrádkách

fakultě Mendelovy univerzity v Brně, vinařský odborník a hlavně člen odborné komise, která finalisty hodnotila.

Nádherná viniční trať a stejně tak originální vinařství poblíž Popic se prezentuje jako oáza klidu a odpočinku při sklenici špičkových Ryzlinků nebo Pálavy. K tomu nabízí několik málo dalších odrůd, doplňkové produkty, pestré služby především kulturního charakteru, příjemnou komunikaci se zákazníky.

Malé a největší vinařství

Kategorii malé vinařství opanovalo Vinařství Piálek & Jäger, opravdu malé vinařství dvou kamarádů ze Znojemska navazující na rodinné tradice. Filozofií tohoto vinařství je vyrábět co možná nej kvalitnější odrůdová vína typická pro Znojenskou vinařskou podoblast. V kategorii velké vinařství získalo titul vinařství také z okolí Znojma Vinařství LAHOFER. Vinařství si zakládá na vysoké kvalitě produkce, vlastní surovinové základně výhradně ve Znojenské vinařské podoblasti, moderní výrobní technologii, moderním marketingu a k tomu navíc připojili nadregionální architekturu v podobě nového sídla. „Obě vinařství mají nejen skvělá

vína, která sklízí úspěchy na soutěžích, ale i svoji přidanou hodnotu. LAHOFER mimo jiné prezentuje jedinečnou architekturu v podobě vinařství i vyhlášené Enotéky, kterou po otevření návštěvníci berou útokem. Vinařství Piálek & Jäger vedle krásného vinařství nabízí zážitkovou gastronomii. Pro získání titulu v soutěži nestačila jen kvalita vína, ale i skutečnost, jak jednotlivá vinařství svým podnikáním přispívají k pozvednutí, rozvoji a modernizaci oboru v daném roce. A Znojensko si tak významný úspěch zaslouží. Opět o nás bude slyšet,“ ocenil předseda VOC Znojmo František Koudela.

Podle jednoho z provozovatelů Vinařství Piálek & Jäger se mezi špičky oboru řadí i díky spojení vína s gastronomií. Svědčí o tom spousta ocenění ze zahraničí a také úspěchy suchých vín. „Naším železným v ohni je hlavně osobitost vinařství od vlastních návrhů etiket, designu sklepů a prezentací až po samotná originální vína. Přistupujeme k práci osobně a autenticky, proto nebylo potřeba se zvlášť připravovat. Získat tak významné ocenění je pro nás odměnou za veškeré naše úsilí a odvedenou práci,“ řekl Kamil Piálek.

Pro LAHOFER znamená vítězství v soutěži završení rozporuplného vinařského ročníku. „Extrémně se střídalo dobré i špatné. Z toho dobrého bych vyzdvihl otevření nového vinařství, které se díky zajímavé architektuře a bohatému kulturnímu programu rychle stalo cílem návštěvníků nejen ze Znojemska, ale i celé země. Navíc nám z výrobního hlediska umožnilo pustit se do technologických novinek, jako je nazrávání vína v betonových tancích, dřevěných sudech a kvevri nádobách. Do té doby jsme vše vyráběli výhradně v nerezových tancích. Ve vinicích jsme sklídili o 36 % více hroznů, než o rok dříve. Naopak jednoznačným a výrazným negativem byla vládní opatření v souvislosti s koronavirovou pandemií. Přišli jsme nejen o významnou část tržeb za prodej vína, ale i o pořádání spousty firemních a soukromých akcí v novém vinařství,“ shrnul obchodní a marketingový ředitel Vinařství LAHOFER Daniel Smola.

Potěšili ho i další úspěchy. „Vítězství v soutěži Vinařství roku stavíme jednoznačně na vrchol našich úspěchů za nasazení v loňském roce.

Velmi potěšující je i získání tří zlatých medailí za vína zařazená mezi sto nejlepších v Salonu vín České republiky pro rok 2021 nebo ocenění v podobě velké zlaté medaile z mezinárodní soutěže Concours Mondial de Bruxelles,“ doplnil Smola.

O titul se ucházelo devět vinařství

Ve finále soutěže se utkalo devět vinařství. Za malá vinařství to byla pražská Salabka Praha, Vinařství Lacina a Vinařství Piálek & Jäger. Za střední vinařství Krásná hora, THAYA vinařství, SONBERK a za velká HABÁNSKÉ SKLEPY, CHÂTEAU VALTICE - Vinné sklepy Valtice a Vinařství LAHOFER.

Kromě hlavních cen byly dále uděleny ceny Lomax – Enolog roku 2020 – cena mladému vinaři, enologovi do 40 let, kterou získal Zbyněk Žiška. Cenu Počin roku 2020 získala Lucie Hotařová za iniciativu To si vypijeme. Cenu prof. Viléma Krause pro významnou vinařskou osobnost a její celoživotní přínos v oboru vinohradnictví nebo vinařství obdržel Vlastimil Peřina.

Vítězi titulu Vinařství roku se v minulosti stala vinařství Škrobák, Vno J. Stávek, Vinselekt Michlovský, Bohemia Sekt, Hana Mádllová, Znovín Znojmo, Château Valtice – Vinné sklepy Valtice, Zámecké vinařství Bzenec, Vican rodinné vinařství a právě také už SONBERK. Dosavadní šampiony soutěže si lze připomenout díky videomedailonkům, které pro tento ročník soutěže připravil Svaz vinařů. Vína od

těchto úspěšných vinařství pak mohou zájemci ochutnat prostřednictvím unikátní sady vín vítězů Vinařství roku. Limitovaná edice sta kusů této speciální sady obsahuje 11 lahví vín každého vítěze soutěže a vodu Krondorf a lze si ji objednat online v e-shopu Vinařství roku.

Soutěž vyhlašuje a titul Vinařství roku uděluje Svaz vinařů České republiky ve spolupráci s Národním vinařským centrem, za významné podpory Vinařského fondu ČR a Jihomoravského kraje. Hlavními partnery soutěže jsou Albert s nabídkou vín finalistů v exkluzivní vinotéce v Praze na Chodově, BS vinařské potřeby, přední český dodavatel sortimentu pro vinaře se sítí vlastních prodejen a Vinolok, výrobce skleněných uzávěrů. Během celého průběhu soutěže se degustují vína z ručně vyrobených skleniček sklárny KVĚTNÁ 1794. Neutralizační sousto dodá Albertovo pekařství, přírodní minerální vodu s unikátním složením společnost Krondorf. Dalšími partnery jsou Hošek Motor, Haier vinotéky, Vetropack, J&T Bank, X-production a Lomax.

Dagmar Sedláčková
Foto: Omnimedia

Vypátral i černý cinyfál, předchůdce Frankovky. Vinař historik ho popsal v knize Svobodný vinohrad

Kde jsou nejsilnější historické kořeny jihomoravského vinařství, které lokality zdědily silné terroir nebo co je to černý cinyfál. To se dozví zájemci v nové knize historika a vinaře Martina Markela ze znojenských Jaroslavic. Jeho publikaci s názvem Svobodný vinohrad, vydává Mendelova univerzita v Brně.

Historik Masarykovy univerzity v Brně a vinař Martin Markel v knize s podtitulem Historické kořeny terroir moravských vinic a vín zúročil deset let bádání v archívech. „Chtěl jsem vývoj vinohradnictví dostat do kontextu celé Evropy. Něco takového nikdo nezkoumal čtyřicet let. Jen v sedmdesátých letech se o to pokoušel Václav Frolec. Nová kniha teď mapuje dějiny moravského vinařství od třicetileté války do znárodnění,“ přiblížil Markel. Soustředil se na fenomény, které určují současné moravské víno. „Zmapoval jsem proces vín v kombinaci s daty v katastru. Dobře z toho vyšly dva regiony, Znojensko a Bzenecko. Už v historii to byly excelentní vinice, které produkovaly nejlepší vína Moravy,“ prozradil vinařský historik.

Potěšilo ho, že právě na Znojensku se nachází celkem pět ze sedmi nejlepších lokalit. „Nachází se ve starých lokalitách od Šobesu po Suchohrdly i v novějších, od Šatova po Jaroslavice. V Suchohrdlech je místy pohltila už zástavba, ale některé, z konce 18. století jsou tam dodnes,“ poukázal Markel. Historie

podle něj dokládá i výjimečnost vinařských lokalit na Hodonínsku. „Bzenec, Polešovice, Domanín, Strážnice, Blatnice, tedy vinařské obce v širším údolí řeky Moravy,“ vyjmenoval.

Podle Markela není vhodné terroir zužovat jen na stanoviště. „Zastávám Dijonskou školu, která vnímá i činnost člověka, která má obrovský vliv na charakter a styl vína,“ poznamenal. Součástí knihy je i náčrt vývoje odrůd. „To byla procházka po minovém poli, protože ve vinohradnictví používáme jen pár oblíbených slov v pojmenování odrůd, nešlápnout vedle bylo náročné. Podařilo se mi ale doložit například původní červenou odrůdu, která pochází až ze 17. století. Jmenuje se černý cinyfál a je to předchůdce frankovky,“ prozradil z obsahu Martin Markel.

Knihu zaujala i Josefa Blažka z Brna. Víno je moje hobby a tohle je pro mě novinka. Mohou tam být zajímavé informace,“ zvažuje pořízení knihy.

Dagmar Sedláčková

Zimní květiny od českých zahradníků

*V zimním období, kdy příroda spí, je velmi důležité zkrášlit si obydlí pokojovými rostlinami kvetoucími v zimě. Které to jsou a které z nich pěstují a dodávají na trh čeští zahradníci? Určitě všichni známe brambořík (*Cyclamen persicum*), pokojovou azalku (*Azalea indica*) a petrklič (*Primula acaulis*, *Primula elatior*).*

Mezi méně známé, ale u nás pěstované patří pantoflíček (*Calceolaria*) a cinerarie, případně starček (*Cineraria hybrida*). Dále se v zimě můžeme setkat s africkou fialkou (*Saintpaulia*), kolopejkou (*Kalanchoe* hybridy), vánočním kaktusem (*Schlumbergera x buckleyi*- hybridy), hvězdníkem (*Amaryllis belladonna*), gloxínií (*Sinningia speciosa*) a některými dalšími.

Prvních pět jmenovaných rostlin můžeme najít také v nabídce českých zahradníků. V dnešním článku si podrobněji představíme první dvě kultury, tedy pokojovou azalku a brambořík. Nejdůležitější pěstební kulturou českého zahradnictví z výše uvedených rostlin, pěstujících se v zimě a brzkém jaře je bezesporu *Primula*, které je právě proto vhodné věnovat více prostoru v podobě samostatného článku. *Cineraria* a *Calceolaria* jsou naopak marginální kultury našich zahradníků, pěstujících se na doplnění sortimentu v zimním a brze jarním období. Květiny *Saintpaulie*, *Kalanchoe* a *Gloxinie* se v ČR pěstovaly v minulosti, dnes už k nám už míří téměř výhradně ze zahraničí.

BRAMBOŘÍK PERSKÝ (*Cyclamen persicum*)

Brambořík pěstuje v naší republice několik velkých zahradnických podniků a uplatňuje se v jejich nabídce většinou od podzimu do jara. Jeho odbyt bohužel ovlivňuje doporučená teplota pokojových podmínek. Brambořík je chladnomilná rostlina a vysoké teploty našich obydlí mu nevyhovují. Pověst nelehkého uchování bramboříků v domácích podmínkách mají na svědomí také importy kvetoucích bramboříků, které jsou vypěstovány v zahraničí ve více než ideálních skleníkových podmínkách. Tato skutečnost způsobí krátkověkost rostliny po nákupu rostliny a umístění v běžné bytové teplotě. Rostliny reagují na změnu prostředí negativně a vytvářejí u veřejnosti mylné povědomí, že doma se brambořík pěstovat nedá. Při dodržení několika zásad se však můžeme z bramboříku radovat poměrně dlouhou dobu jak v interiéru, tak ve venkovním prostředí.

Charakteristika rostliny

Původní druh roste v Řecku, jihozápadní Asii a Tunisu ve vlhkých horských lesích. Suché teplé období rostliny přečkávají zatažené do hlízy. Kulovitá hlíza je velká a slouží jako zásobní orgán. Srdčité listy jsou mramorované stříbřitou kresbou a jsou dekorativní samy o sobě. Květní stopky přerůstají listy a nesou jednobarevné i vícebarevné květy s květními lístky směřujícími nahoru. Květní plátky jsou u hybridních odrůd roztržené nebo zvlňené, bílé, růžové, červené, fialové nebo se skvrnou ve středu květu. Pěstitelé produkují různé velikostní kategorie, od velkých rostlin přes středně velké po malé a miniaturní odrůdy. Liší se výškou a průměrem rostlin. Bramboříky jsou, stejně jako pokojové azalky, v prodeji od podzimu do jara. Patří k nejvýznamnějším tržním kulturám okrasným květem pro vánoční období, ale je možný i celoroční prodej. Brambořík se využívá jako krátkodobá rostlina, svědčí jí opět chladnější interiér. V teplejších interiérech je problematické udržet ji po další pěstování. Některé odrůdy jsou vhodné i pro sklizeň květů na řez.

Nároky na pěstování

Mladé rostliny se musí pěstovat při teplotách 18-20°C, při nich dojde i k založení květů. Pro jejich vývoj je vhodná snížená teplota na 15°C a před prodejem klesá až k 12°C. Teploty, které zajistí dlouhé kvetení v interiéru, se pohybují také kolem 12-15°C. Bramboříky vyžadují vyšší vzdušnou vlhkost, ale jsou náchylné na zahňvání spodních listů a hlízy.

Proto závluku aplikujeme výhradně spodní a důkladně odstraňujeme řapíky listů a stopky květů vytrhnutím, abychom předešli jejich zahňvání. Pěstební substrát je smíšený s podílem rašeliny a pH 5,5-6,8. Pro další udržení rostlin po odkvětu se rostliny od května umísťují do polostínu a udržují v suchu. Hlíza zatáhne a v září po přesazení začíná rostlina opět rašit. Brambořík se množí nejlépe čerstvým semenem.

AZALKA INDICKÁ (*Azalea indica*, *Rhododendron simsii*)

Pokožové azalky jsou na našem trhu české i importované. Z českých zahradnictví se jejich pěstováním kromě jiných, menších pěstitelů, už tradičně zabývá zahradnictví *Azalea Chlumec, s.r.o.*, které má tuto kulturu i v názvu. Pokojová azalka se potýká s podobnými předsudky, co se týká náročnosti uchování v pokojových podmínkách, jako výše popsaný brambořík. Pravdou je, že jde o chladnomilnější rostlinu, ale přizpůsobením závluky lze její vitalitu a okrasnou hodnotu výrazně prodloužit.

Charakteristika rostliny

Azalky jsou rozvětvené, stálezelené keře s dlouze eliptickými drobnými, tmavě zelenými, kožovitými listy. Květenství je tvořeno z 2-6 široce nálevkovitých květů. Kořenový systém azalek rozložený mělce pod povrchem. Rostlina běžně dorůstá od 10 - 50 cm. Azalka pochází ze subtropických oblastí Asie z Tchajwanu - Číny, kde roste v chladných a vlhkých lesích. Z původního stanoviště se odvíjí její nároky. Naše zimy by na zahradě, na rozdíl od otužilejších venkovních druhů, nepřežila. Pěstuje se jako pokojová rostlina, přičemž upřednostňuje teploty kolem 18°C. Tato kultura se v nárocích podobá bramboříku, proto ji také představujeme společně. Do Evropy se dostala kolem roku 1810 a začala se intenzivně šlechtit v Belgii, Německu a Velké Británii. Dnes se pěstují hlavně velkokvěté hybridy s jednoduchými nebo plnými květy v široké škále barev od bílé, oranžové, růžové, červené a fialové. Jsou i odrůdy s vícebarevnými květy. Azalky se nejčastěji prodávají v zimě a brzy na jaře a podle ranosti vykvétají od listopadu do května.

Nároky na pěstování

Pokud azalka, kterou jsme si přinesli, teprve nakvétá, postavíme ji na světlé místo, kde se teplota pohybuje kolem 7-16 °C. Pokud již plně kvete, můžete ji umístit i do teplejšího pokoje, ale nad 20°C by teplota stoupnout neměla, ideální je do 18°C. Azalky jsou citlivé na vysoký obsah vápníku v závlíkové vodě. Nejvhodnější je měkká voda do 10 d°H. Substrát by měl být rovnoměrně vlhký, kořenový bal nesmí nikdy přeschnout. Mělké kořeny jsou citlivé na nedostatek i nadbytek vody. V domácí péči je důležité také rosení na list, pozor, určitě ne na květ. Vhodný substrát je vzdušný, propustný s podílem vláknité rašeliny. Důležité je kyselé pH substrátu a to v rozmezí 4,0- 4,5. Během kvetení odštipujeme uvadlé květy. Může se štípnout hlouběji do keřku, umocníme tak pěkné rozvětvení. Po odkvětu se většinou dále nepěstují, ale pokud by s nimi bylo nakládáno jako s přenosnou rostlinou, je možné udržet azalku pro další pěstování. V dubnu - květnu rostlinu umístíme do zahrady do stinného místa a na podzim před mrazy opět přeneseme do interiéru. Azalka se množí vrcholovými řízků.

Představili jsme si v krátkosti další dvě kultury, které se na našem trhu objevují i od českých pěstitelů. Pěstování bramboříků se v ČR věnuje několik pěstebních zahradnických podniků a produkce je také násobně vyšší než u pokojové azalky. Obě rostliny se uplatňují převážně jako krátkodobé pokojové rostliny, které po odkvětu dále nepěstujeme, avšak dají se také uchovat do příštího roku výše popsaným způsobem. Oběma rostlinám, ač chladnomilným, lze správnou péčí prodloužit kvetení a vitalitu. Tyto květiny lze využít jako vhodný dárek ve zmiňovaném, zimním období. Krásně se s nimi pracuje, sluší jim přizdobení různými floristickými doplňky, umístění v designových obalech. Je možné použít je také do sesazovaných nádob, například v hotelových halách, kde je vyhovující chladnější klima a déle vydrží ve výborné kondici. Bramboříky jsou zákazníci nedoceněně například do truhlíků. Pokud si v polovině září vysázíme do okenních i jiných truhlíků bramboříky, v plné kráse a minimem údržby nám vydrží do prvních mrazíků. Často jsou krásné do poloviny listopadu, kdy už je můžeme vyměnit za

vánoční výzdobu. Dají se také vhodně kombinovat s jinými podzimními květinami, například drátovcem, různými druhy travin, dlužichou apod.

Svaz květinářů a floristů ČR

Střední škola technická a zahradnická Lovosice

Střední odborná škola technická a zahradnická Lovosice sídlí v objektu renesančního Schwarzenberského zámku. Po sloučení několika středních odborných škol dostala v roce 2006 současný název, jenž nejvíce vystihuje obory vzdělávání, které nabízí. Jedná se o tříleté obory s výučním listem a maturitní obory.

**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

Nabídka vzdělání je široká: od učebních oborů mechanik opravář motorových vozidel, truhlář, zahradník, opravář zemědělských strojů, operátor skladování, opravářské práce a stravovací a ubytovací služby až po obory maturitní, jmenovitě autotronik a aplikovaná chemie. Škola disponuje i vlastní autoškolou a svářečskou školou.

Obor zahradník má u nás tradici dlouhou přes šedesát let. Nedílnou součástí se od roku 1983 stala školní zahrada pod Mostnou horou v Litoměřicích, která je nutným prvkem výuky odborného výcviku oboru zahradník. Tvoří ji tři vytápěné skleníky pro pěstování pokojových

rostlin, květin k řezu i sezónních květin jako jsou letničky, dvouletky nebo balkónové květiny. Zahrada je rozdělena na květinářskou, ovocnářskou, zelinářskou a okrasnou část s malou vinicí. Nejvyšší produkci udržujeme dlouhodobě v květinářské oblasti, a to především v pěstování letniček, dvouletek a balkónových květin. Chloubou jsou i naše zahradnické plesy s originální květinovou show, jejichž tradice sahá až do roku 1965. Symbolem těchto plesů a zároveň tvůrcem vazeb byl i náš dlouholetý kolega a florista, pan Jiří Dvořák, uvedený v roce 2016 do floristické síně slávy.

Aktuálně škola nabízí v oboru zahradník komplexní vzdělání. Absolvent získává základní návyky a dovednosti v květinářství, ovocnářství, zelinářství a sadovnictví. Naučí se množení, ošetřování a pěstování rostlin ve sklenicích i ve volné půdě. Zakládání sadových úprav a jejich údržbu. Zhotovuje vazačské

a aranžérské výrobky, získá znalosti pro obchodní činnost a podnikání.

Informace o učitelích odborných předmětů
Jmenuji se Ing. Šárka Hořánková, pracuji ve škole jako učitelka odborných předmětů. Vystudovala jsem vysokou školu zemědělskou v Praze, obor Zahradní tvorba. Studium jsem si rozšířila o floristickou část pomocí vzdělávacích kurzů na mistrovské škole floristiky v Hradci Králové, kde jsem složila floristické a mistrovské zkoušky. Obor učitelství mi byl nabídnut při studiu na vysoké škole Institutem vzdělávání a poradenství v Malé Chuchli. Na střední škole technické a zahradnické působím od roku 2015 a předtím jsem se věnovala především květinářsko-aranžérské práci, projektování zahrad a veřejné zeleně. Ve chvíli, kdy jsem dostala nabídku stát se učitelkou odborných předmětů, vnímala jsem ji jako šanci ukázat mladým lidem, jak může být toto povolání krásné, jak široké uplatnění

s ním člověk najde a co vše díky němu může okolí nabídnout. Odměnou jim budou rozzářené úsměvy zákazníků při pohledu na krásně navázanou kytici nebo radost z perfektně osázeného balkonu či nadšení z pokojové rostliny, vypěstované právě v naší škole našimi žáky - zahradníky.

V současnosti bohužel panuje povědomí, že zahradnickou práci může vykonávat každý bez příslušného odborného vzdělání, a to degraduje tento obor. Cílem školy je vést naše žáky, předat jim nejen znalosti, ale i nadšení pro tuto práci a vrátit oboru bývalou prestiž. Snažím se předávat svým žákům veškeré poznatky z praxe, které mám. Společně s učiteli odborného výcviku zapojujeme žáky do soutěží, budujeme v nich zdravé sebevědomí a ukazujeme jim, že obor, který si vybrali, má smysl. Pěstováním květin, školkařskou činností nebo prací floristy se může žák velmi dobře užít, ale jako každé řemeslo i zahradník je otázkou znalostí, píle a především praxe. Mohu říct, že naše škola má všechny předpoklady k tomu, aby se stala dobrým základem pro kvalitní zahradníky.

Žákyně

Naše žákyně závěrečného 3. ročníku, slečna Tereza G., vlastními slovy vyjádřila volbu studia tohoto oboru následovně: „K řemeslu mě přivedla babička s dědou, naučili mě obhospodařovat pole, starat se o zahradu, pěstovat květiny. Obor zahradník mě zaujal svou šíří uplatnění na trhu práce. Vidím zde rozsáhlé možnosti zaměstnání než u jiných oborů úzce zaměřených. Ráda bych se po skončení studia věnovala práci floristy, ale pokud se mi nepodaří v této branži uspět, mohu se stát květinářem, sadařem nebo pracovat v okrasné školce.“

Absolventky

Dále bych Vám ráda představila naše dvě absolventky oboru zahradník, které ukončily své studium v roce 2019 a od té doby pracují společně v prodejně květin jako floristky, paní Tereza Č. a slečna Tereza K. Práce, kterou si vybraly, se jim líbí, její náplní není jen vazba květin, ale i zhotovování sezónních dekorací a péče o hrnkové květiny, které jejich prodejna nabízí. K nasměrování jejich profesního života jim pomohla především odborná praxe na naší škole, příprava a účast na floristických soutěžích, kde získaly cenné zkušenosti. Floristiku vnímají jako krásnou, ale z hlediska komunikace se zákazníky jako těžkou disciplínu. Vytvářet nové kytice a dekorace, ovlivňovat smýšlení a estetické citění zákazníka považují za své poslání. Rády by si do budoucna otevřely květinovou dílnu a ateliér. Věnovaly se prodeji, jenž je vázán na zakázkovou tvorbu, pěstování hrnkových květin a květin k řezu. Na oboru zahradník si nejvíce cení přístupu a rodinného zázemí, které mezi zahradníky panuje, a skutečnosti, že se kdykoliv mohou na svou školu obrátit s prosbou o radu.

Střední odborná škola technická a zahradnická Lovosice patří mezi menší školy, ale je plná příběhů a tradic. Naši učitelé odborného výcviku jsou často absolventy naší školy, účastnili se floristických a zahradnických soutěží, na které připravují své žáky a předávají jim cenné zkušenosti. Dovolují si navzájem růst, vzdělávat se a oboustranně se podporovat.

Žáky vnímáme jako naše děti, naši zahradnickou budoucnost. Floristika i květinářství mají velkou budoucnost a potenciál umožňující osobní růst. Nesmíme zapomenout ani na úzké propojení s českými květinářskými

firmami, floristickými dílnami a hlavně na spolupráci se Svazem květinářů a floristů, který nabízí možnost dalšího vzdělávání žáků a učitelů. Tímto bychom rádi svazu poděkovali za jeho starost a péči.

Těšíme se na Vás, na nové žáky, kteří se stanou součástí naší malé zahradnické rodiny a budou dál předávat své znalosti a zahradnický um dalším generacím.

Ing. Šárka Hořánková
Střední odborná škola technická
a zahradnická Lovosice, www.soslovo.cz

Nejsilnější zážitek? Východ slunce nad Dyjí, říká průvodkyně, co vytvořila první únikovku z Podyjí

Říká o sobě, že je velká patriotka a na rodné Znojmo a krásu Podyjí s národním parkem za humny nedá Veronika Králová dopustit. Z nadšenkyně se nedávno stala průvodkyně a právě vytvořila první on-line únikovou hru z Podyjí s názvem Za pokladem Andělského mlýna.

Všechny turistické stezky v Podyjí i v sousedním Thayatalu má mnohokrát prošlápnuté, pěšky i na kole. „Vím, odkud je krásný výhled do hlubokého údolí řeky Dyje, kde se zapsala historie, kde můžete potkat zvěř či vidět unikátní rostliny. Abych tento celoživotní koníček posunula, absolvovala jsem v roce 2019 kurz pro průvodce v národním parku Podyjí,“ říká čtyřicetiletá absolventka filozofické fakulty se zaměřením na češtinu a nizozemštinu, která učí mluvit česky i cizince.

Přejít na „volnou nohu“ zvažovala pár let. „Chtěla jsem něco, co by mě bavilo, ale také živilo. Ideálně tak, abych dopoledne mohla chodit po lese nebo dělat na počítači korektury a abych měla odpoledne volno na rodinu a děti. A pořád jsem přemýšlela, co by se dalo dělat v přírodě. Chyběly mi například programy pro školy, aby se děti o přírodě učily venku místo v lavicích. A také, aby se jim od malička vštěpovala láska k přírodě, úcta a vztah k místu, kde bydlíme,“ přiblížila nadšená propagátorka Podyjí.

Dařilo by se jí, nebýt covidu. „Špatné načasování. Na volnou nohu jsem přešla od 1. března loňského roku, měla jsem domluvené termíny, ale ty s příchodem covidu okamžitě padly, všechny. Jen o prázdninách se mi podařilo provést pár rodin, co přijely na dovolenou,“ posteskla si na nechvalný start Králová. Nelenila a na svém webu Doma v Podyjí vytvořila zábavné hry pro děti i dospělé. Miní on-line hry, pexeso, puzzle a před Vánoci také vůbec první podyjskou únikovou hru Za pokladem Andělského mlýna. Vše s reálnými fotografiemi národního parku. „Chtěla jsem vytvořit svým příznivcům jakousi nadstavbu, když s nimi ne-

mohu být v terénu tak alespoň on-line. Příběh mlýna je smyšlený, možná o to napínavější a hráči v něm poznávají i krásy Podyjí. Na konec se musí každý propracovat sám,“ neprozradila Králová jaký poklad na konci hráče čeká. Jen těžko vybírá své nejoblíbenější místo v Podyjí. „Každý kout je krásný, nejčastěji ale snad chodím na Kraví Horu v blízkosti Znojma. Nevynechala bych ani všechny vyhlídky nebo žlutě značenou trasu, která vede až k Papírně, bývalému mlýnu pod vinicí Šobes. V unikátní krajině Podyjí neváhá i přespat. „Poslední silný zážitek mám z léta, když padaly perseidy, přespala jsem na Kraví hoře pod širákem. Jenže tu noc kobylinky cvrlikaly tak silně, že spát se vůbec nedalo. Tak jsem už brzy ráno sledovala nádherný východ slunce z vyhlídky Sealsfieldův kámen s pohledem na údolí Dyje se znojemskou vodní nádrží,“ podělila se Králová o zážitek. Do dříve zapomenutého kraje Národního parku Podyjí už podle ní míří více turistů než dřív. „Ráda bych, aby se víc zapracovalo na posílení úcty k přírodě, mnohdy jsou cesty lemované odpadky a to je škoda,“ pokrčila rameny Veronika Králová.

Dagmar Sedláčková

Masopust jako silná tradice venkova

Masopustní veselí láká každoročně tisíce lidí. Na programy, které pořádá v regionech Národní muzeum v přírodě, se sjíždějí návštěvníci zblízka i zdaleka. V roce 2010 se dokonce podařilo masopustní obchůzku z Hlinska zapsat na Seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva organizace UNESCO. S ředitelem muzea Jindřichem Ondrušem jsme si povídali o masopustním dění a o tradicích a zvyklostech na Valašsku, Hané, Horácku a v části Českého středohoří.

Jindřich Ondruš, ředitel Národního muzea v Přírodě

Kdy se slaví masopust? Má nějaké pevně určené datum?

Období masopustu je poměrně dlouhé. Začíná vždy ve stejný den, a to po svátku Tří

králů. Končí v úterý před Popeleční středou. Její datum se určuje podle pohyblivého data Velikonoc, letos vychází konec masopustu na úterý 16. února.

Jak dlouho už Valašské muzeum v přírodě přibližuje návštěvníkům dění o masopustu?

Programy s masopustní tematikou mají ve Valašském muzeu v přírodě už více než pětadvacitiletou tradici. Jejich podoba se průběžně obměňuje a doplňují ji soutěže o nejlepší tlačenku a klobásku.

Proč návštěvníkům připravujete takové akce?

Jedním z hlavních důvodů je poslání muzea v přírodě představovat život našich předků, jejich práci, rodinný život a zvyklosti. Naplňujeme tak odkaz našich zakladatelů a jejich myšlenku budovat živé muzeum. Tento způsob prezentací umožňuje návštěvníkovi být nejen divákem, ale i přímo součástí dění, aktérem, který si odnáší prožitek ozkoušený na vlastní kůži – třeba tanec s medvědem, nebo ochutnávku tradičních jídel. Právě proto se k nám návštěvník rád vrací. V muzeu

v přírodě totiž zažije to, co už v běžných současných podmínkách jen tak nenajde.

Změnil se nějak postupem doby masopust, který pořádáte?

Právě proto, že se nám návštěvníci vrací, musíme v průběhu celého roku neustále obohacovat programovou nabídku i náplň jednotlivých programů. Přímo při masopustu se každoročně obměňují soubory či obchůzkové skupiny, které zveme jak z Moravy, tak ze Slovenska. K doprovodným aktivitám náleží i smažení božích milostí, odborné soutěže o nejlepší klobásku a tlačenku, návštěvnická soutěž o nejlepšího řezníka či řeznictví, obdávání obchůzkářů hospodářem a hospodyní. Měnil se také název z „... Do Rožnova na končiny“ v jednoduchý „Masopust“.

Jsou všechny masopustní obchůzky stejné? Nebo má každá obec či město specifické?

Ačkoliv mají masopustní zvyklosti společné kořeny v dávné předkřesťanské době, v průběhu času se rozvinuly do nespočítelného množství variant specifických pro dané regiony nebo obce. Tuto rozdílnost krásně vnímáme při srovnání podob masopustních obchůzek, které se konají v rámci programové nabídky Národního muzea v přírodě. Důkazem toho je i to, že v roce 2010 byly masopustní obchůzky z několika vesnic v okolí Hlinska zapsány na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva organizace UNESCO. Důvodem je jejich jedinečnost udržovaná a předávaná po několik generací.

Co znamená masopust pro dnešní lidi? Daří se tradici předávat mladé generaci?

Záleží na regionu. Tam, kde se masopustní průvody a obchůzky udržují, je masopust důležitou součástí života obyvatel. Společně prožítý oběd pak utužuje společenskou společenost a je příležitostí ke společné zábavě. Například v obci Příkazy, kde se nachází i naše Hanácké muzeum v přírodě, se podle vzpomínek pamětníků konala obchůzka masopustu naposledy v šedesátých letech minulého století. Na přerušenu tradici navázalo

muzeum v přírodě, které v únoru 2019 iniciovalo akci s názvem „Hanácké masopust“. Hlavním motivem nebylo jen ukázat tento starobylý výroční obyčej návštěvníkům muzea, ale zapojit do masopustního veselí i místní obyvatele v čele s panem starostou, který povoluje obchůzku obcí a předává hanácké právo maškaram. A to se nakonec podařilo. Obecně řečeno se v některých oblastech v současné době průvodů účastní i děti. V tradiční podobě však obcházel jen muži nebo skoro dospělí chlapci.

Postavy v masopustu mají danou podobou a roli. Přibližte nám, prosím, kdo nesmí v průvodu chybět?

Skladba maškar v masopustním průvodu a role jednotlivých figur se odvíjí od zvyklostí v daném regionu. Pokud jde o tradiční průvod a ne „jenom“ o karneval, řídí se vše pravidly mezigeneračně předávanými. Zmíněné masopustní obchůzky na Hlinecku se odehrávají podle tradovaného scénáře, v němž má každá maska svoji roli. Nové masky se neobjevují, jejich podoba a počet je daný. Masky se dělí do dvou skupin: tzv. červená maškara a černá maškara. V průvodu tak nesmí chybět lauf, žena, turci, slaměný, kobyla s rasem, komín, kramář – zvaní židi. Na Valašsku k průvodním maskám náleží medvěd a jeho vodič, žid, pohřebenář, nevěsta, voják, kobyla, masky různých profesí – řezníků, dráteníků, žebračků, lékařů, holičů apod. Obdobnou skladbu mají i průvody na Hané, kde se ještě navíc objevuje kohout jako jedna z hlavních masek.

Vyrábějí si lidé masky sami nebo si je někde pořizují?

Ti zručnější jsou i dnes schopni a ochotni ručně vyrobit originální masky. V České republice je jediná výroba papírového masopustního a karnevalového zboží v Zákupích na severu Čech. Navazuje na historickou výrobu předválečné firmy Eduard Held z roku 1884 a dodnes produkuje papírové čepice, nosy, lampiony, konfety či girlandy. Současní majitelé se aktivně účastní i masopustních oslav v Muzeu v přírodě v Zubrnici, jedné z našich organizačních složek. Od roku 2017 je navíc tato unikátní ruční výroba papírových masopustních masek dodržující více než sto let starou technologii zapsána na Národní seznam nemateriálního kulturního dědictví. Věřím, že i mezi mladší generací se najdou zájemci a ocení unikátní ruční výrobu a práci a budou tímto i „moderní“ mezi svými vrstevníky.

Některé masky mají dokonce i konkrétní úkoly...

Když si lidé obléknou masku, schovají se za ni a vlastně si změní identitu. Masopustní průvody byly a jsou mnohdy velmi veselé až rozpustilé. Masky tropí různé žerty a přihlížející se nemohou zlobit. Vrátime-li se k masopustním obchůzkám z Hlinecka, každá maska má přesně vymezenou roli: lauf se ženou vedou průvod, turci před každým domem tančí,

slaměný se válí s přihlížejícími po zemi a na závěr obchůzky se tzv. porazí kobyla. Na Valašsku medvěd tancuje s hospodyní, která tento tanec nesmí odmítnout. Jak vysoko hospodyně při tanci skáče, takovou bude mít úrodu. Nebo se v závěru masopustu pochovává basa, která symbolizuje marnotratníka, a svalují se na něj hříchy lidí z celé obce apod.

Bude mít masopust v současné pandemii nějaká omezení?

Vzhledem k protiepidemickým opatřením jsou všechny organizační složky muzea veřejnosti uzavřeny. Aktivitu jsme přesunuli do internetového prostředí na naše webové stránky a na sociální síť, kde virtuálním návštěvníkům představujeme zvyky a život našich předků v období masopustu. Zároveň tak sami objevujeme nové možnosti oslovení veřejnosti a zatím příliš nepoužívané formy komunikace se zájemci.

Jaké pokrmy naši předkové v tomto období jedli?

Mnozí si vybaví, že právě masopust je časem zabijaček a konzumace zejména masitých a tučných jídel. Typickou specialitou jsou smažené koblihy nebo cukroví zvané Boží milosti, rovněž smažené. Jídelníček byl obohacen také o všelijaké dobroty z pašíka – jelita, jitrnice, ovar, škvarky, uzené maso aj. Ovšem nemysleme si, že všichni obyvatelé venkova měli v tomto období plné talíře. Každá rodina si mohla dovolit k snědku to, co ji umožňovala její sociální situace. A také to, co bylo pro někoho sváteční, pro jiného mohlo být obyčejné, každodenní jídlo.

Jaké masopustní tradice vy osobně dodržujete?

Pokud to lze nazvat tradicí, tak se s oblibou účastním masopustního veselí v muzeích, která jsou naší součástí. Zároveň je masopustní období i časem plesů a zábav – zde se vybraných s radostí účastním.

Příspěvek byl převzat ze Zpráv MZe únor 2021

NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ,

příspěvková organizace, vzniklo v roce 2018 a sdružuje čtyři muzea, dvě z nich jsou v Čechách a dvě na Moravě. Jmenovitě jde o Valašské muzeum v přírodě, Hanácké muzeum v přírodě, Muzeum v přírodě Vysočina a Muzeum v přírodě Zubrnice. Jejich posláním je dokumentovat, ochraňovat a uchovávat více než dvě stě let historie lidového stavitelství a přibližovat způsob života na venkově. Každé z nich odráží kulturu jiného regionu, a je proto jedinečné.

Nesed'te za pecí a vydejte se do přírody na zajímavá místa po celém Česku

Užijete si pohyb na čerstvém vzduchu a vydejte se obdivovat třeba nejkrásnější ledopády.

Zima ještě neskončila a ač to může být překvapující, právě obleva pomáhá utvářet bohaté ledopády. Odtávající voda opět zmrzne a vytváří masivnější ledovou výzdobu. Na některých místech ozvláštňují mohutné tvary ledopádů i speciální řasy, které dokáží zabarvit led dožluta nebo oranžova.

Mumlavský vodopád v Krkonoších

Zajímavostí jsou obří hrnce a kotle, zvané čertova oka, které dravý proud Mumlavy vymlel v žulových stupních. Po většinu roku voda padá bystře z 10 metrové výšky dolů, ale jakmile přijde zima, mráz promění vodu v led a vykouzlí tak mohutný ledopád, originální dílo přírody. Vodopády jsou dobře přístupné po modře značené trase od harrachovského autobusového nádraží kolem lesnického muzea Šindelka, a to pěšky, na kole i v zimě na běžkách.

Vysoký vodopád - nejvyšší vodopád Jeseníků

Vysoký vodopád, který je považován za nejvyšší vodopád Jeseníků, leží na Studeném potoce asi 3 km severozápadně od vrcholu Pradědu, v nadmořské výšce 1007 metrů. Nejkrásnější pohled na něj bývá na jaře, když má dostatek vody. Původně byl vodopád vysoký 45 metrů. Při povodních v roce 1880 byla však rozrušena skalní stěna, která tvořila jeho podklad, a tak byl vodopád rozdělen na několik kaskád. Po proudu Studeného potoka pod Vysokým vodopádem se nachází několik menších vodopádů,

všechny jsou přístupné po modré turistické trase ze Švýcarsky do Bělé.

Brtnické ledopády - barevný zázrak Českého Švýcarska

Mezi Mikulášovicemi a Vlčí horou nedaleko obce Brtníky leží brtnické ledopády, útvary které už za první republiky jezdili obdivovat na saních bohatí Němci. Ledopády nevznikají tradičně jako zmrzlé vodopády, ale tvoří je voda z tajícího sněhu. Podle toho, jak rychle

ledopád narůstá, jsou barvy sytější (pomalý nárůst), nebo světlejší (větší průtok vody). Nedaleko objevíte skalní amfiteátr s ledopádem Zámecký poklad. Do něj je ale obvykle z důvodu hnízdění chráněných ptáků vstup od druhé poloviny února zakázán. Posledním menším ledopádem na trase je Křepelčí stěnka.

Ledopád v bývalém lomu Štěnice u Hamrů nad Sázavou

V zimě se vypravte za ledovou krásou do bývalého kamenolomu Štěnice nedaleko Hamrů nad Sázavou. Unikátní rampouchy a střechy všeho druhu zdobí každý rok (pokud mrzne) lom s názvem Štenice. Ten se nachází v lesích mezi Hamry nad Sázavou a obcí Sázava. Lidé,

kteří by si chtěli zmrzlou krásu prohlédnout, se musejí vydat buď po Hamerském nebo Sázavském vycházkovém okruhu. Ten je dovede až k odbočce do lomu.

Lovětínský krápník - ledový stalagmit nedaleko Třeště

Lovětínský krápník je každoročně znovu vznikající ledový stalagmit, který se nachází v blízkosti obce Lovětín nedaleko městečka Třešť na Vysočině. Útvar vytváří voda, kterou místní nechávají tryskat na stromy. V zimě to bývá oblíbený cíl vycházek turistů nebo výletů běžkařů. U Lovětína na Jihlavsku, se tak za mrazivého počasí nachází doslova ledové království. Každoročně podle panujících podmínek dosahuje krápník jiných rozměrů a tvarů. V každém případě se stal atrakcí pro široké okolí a stojí za návštěvu při zimním cestování oblastí.

Ledopády na Želivce

Mezi Želivem a Sedlickou hydroelektrárnou, na místě starého lomu, je každou zimu k vidění krásný ledopád. Na skále nad tímto lomem

pramení potůček, který stéká po skalách a za mrazivých zimních dní vytváří bohatý ledopád. Lze k němu dojít po červené turistické značce. Široké mohou být asi 30-40 m, do výšky měří okolo 20 metrů. Dostat se sem je možné pouze pěšky. Cesta vede po cestě podél řeky Želivky, za příznivých podmínek sem můžete vyrazit na běžkách.

Sezonní ledotrysk v Karlově Studánce

Každoroční zimní atrakcí empírových lázní Karlova Studánka v Jeseníkách je několik metrů vysoká ledová homole uprostřed jezírka u obecního úřadu. Zimní ledovou homoli má na svědomí docela obyčejný vodotrysk, který po většinu roku nenápadně stříká v jezírku v centru Karlovy Studánky. Před lety ale jeden

údržbář zapomněl na zimu zavřít přívod vody a jedinečná atrakce byla na světě. V noci je podívaná ještě barevnější, protože ledovou homoli osvětlují barevné reflektory. Zbytky obřího rampouchu roztávají v jezírku ještě dlouho po nástupu jara.

Štolpišský ledopád v Jizerských horách

Vyznavači lezení po ledu si v Jizerských horách oblíbili skalní útvary pokryté ledem v údolí Velkého Štolpichu. Ledopády mají kaskádovou podobu, největší dorostou na výšku až 20 metrů. Každou zimu mají trochu jinou podobu. Oblast Štolpišských ledopádů není pro ledové lezce snadno dostupná. Od silnice musí zvládnout pěšky cca 400 metrů převýšení. K ledolezení moc jiných

vhodných lokalit v Jizerkách není, nejznámější je ledopád v bývalém lomu v Oldřichově, v Hájích na Liberecku nebo v lomu Na Bídě v Liberci.

Barevné ledopády Pulčinských skal

Ledový poklad v podobě několikametrových oranžových ledopádů, můžete objevit v Javorníkách. Přírodní útvar je současně také botanickou raritou – led totiž obarvuje sněžná řasa. Nezbytnou podmínkou pro jejich vytvoření je totiž mráz a s ním spojený vznik ledu.

Přírodní rezervace Pulčinské skály - Hradisko se rozkládá v jihozápadní části pohoří Javorníky na pomezí Moravy a Slovenska.

Dagmar Sedláčková, zdroj: Kudyznudy.cz

Bagrista pomůže vědcům s mapováním zaniklých obcí

Jezdil s buldozerem a jako zaměstnanec stavební firmy pomáhal likvidovat původně německé vesnice v pohraničí. Nyní Marian Kvarda z Božic na Znojemsku pomáhá vědcům z Mendelovy univerzity v Brně s mapováním zaniklých obcí na Moravě i ve Slezsku po roce 1945.

Podobných pamětníků je už málo. „Marian Kvarda pracoval od začátku šedesátých let u stavební firmy Ingstav s těžkými stavebními stroji. Jiná státní firma tehdy podobnou techniku neměla. Přihlásil se nám na základě tiskové zprávy o projektu, která pronikla do médií,“ uvedl mluvčí univerzity Filip Vrána. Kvarda se podílel i na likvidaci Mušova, vesnice, kterou na jižní Moravě pohltily vody

Novomlýnské nádrže. Obrysy obce si tehdejší bagrista pamatuje dodnes. „Tam byla pošta, kostel, hřbitov, škola, obchod, hospoda,“ popisuje zaniklou vesnici do detailů. Vzpomíná i na likvidaci vsi Ječmeniště na Znojemsku na hranicích s Rakouskem. „Ten terén dnes vypadá úplně jinak, terasy tam původně nebyly, obec je zahrnutá několika metry zeminy, ale zbyla po ní kaplička,“ podává svědectví Kvarda, kterému je dnes přes sedmdesát let.

Pamatuje si všechny detaily. Na demolicích se podílel i v Čechách, například na Šumavě nebo v Rybitví, kde po původní obci zbyl jen rodný dům bratranců Veverkových, kteří vynalezli ruchadlo.

Na Moravě a ve Slezsku zaniklo od konce druhé světové války do roku 1989 kolem sedmdesátky obcí a osad. „Kde stály a jak vypadá

území v současnosti, nyní vědci pod vedením geografů a krajinných ekologů z Mendelovy univerzity v Brně mapují,“ přiblížil Vrána. Vědci popisují i důvody zániku obcí, většinou jde podle nich o vysídlení obyvatel německé národnosti. Pětiletý projekt, do kterého jsou zapojeni i historici z Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd a informatici z Masarykovy univerzity končí za rok. „Na světě už je například interaktivní mapa Zaniklá sídla a jejich kompletní databáze dostupná na internetu,“ uvedla Hana Vavrouchová z Agronomické fakulty Mendelovy univerzity, která má projekt na starosti.

Vzpomínky bagristy ze Znojemska využije nejen ona se svými kolegy ale i pracovníci mikulovského muzea, kteří mapují osudy zaniklého Mušova.

Dagmar Sedláčková